

УДК 64.011: 658:728.5

А. Круглянко

*канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, міжнародної
економіки та туризму,
Чернівецький торговельно-економічний
інститут КНТЕУ*

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ DEA В ОЦІНЮВАННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛІВ

За даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) міжнародний потік туристів у всьому світі зріс на 4% у 2019 році та сягнув практично 1,5 мільярда, 2019 рік став ще одним роком сильного зростання, однак його темпи були повільніше порівняно з винятковими темпами 2017 року (+ 6%) та 2018 року (+ 6%). Попит зростав повільніше, головним чином, у країнах із розвинутими економіками, передусім у Європі [1]. Тож можна стверджувати, що готельна справа залишається привабливим сектором для бізнесу. Відповідно, не втрачає дослідницької та наукової актуальності проблема методології оцінювання ефективності готельного бізнесу, актуалізація її до сучасних вимог.

Метою дослідження стало окреслення проблематики застосування методу DEA (Data Envelopment Analysis) для оцінювання ефективності господарювання готелів.

Дослідивши низку наукових праць [2–7], ми дійшли висновку, що оцінювання ефективності ґрунтується на параметричних, непараметричних, а також класичних підходах (дослідження фінансових показників) до аналізу ефективності. Частіше за інші для оцінювання ефективності господарювання готелів на кордоном використовують саме непараметричний багатокритеріальний метод DEA, на відміну від вітчизняних фахівців, які й надалі віддають перевагу класичному підходу з використанням фінансових показників діяльності готелів та підприємств інших сфер бізнесу.

Наш подальший аналіз літературних джерел та матеріалів конференцій, статистичних даних та аналітики у сфері світового туризму дає підстави стверджувати про обґрунтованість використання методу DEA порівняно з іншими методами оцінювання ефективності.

Погоджуючись із попередніми напрацюваннями згаданих авторів та поглиблюючи, уточнюючи їх, основні переваги методу, порівняно з іншими, ми визначили такі:

- 1) можливість оцінювання рівня відносної ефективності будь-яких засобів тимчасового розміщення (готелів, хостелів, баз відпочинку, університетських кампусів, підприємств гостинності інших типів, окремих секторів економіки міста, регіону, світу);
- 2) системність та багатогранність оцінювання рівня ефективності готелю / костелу / мотелю тощо, що враховує вплив множини вхідних та вихідних факторів не залежно від параметричних характеристик (наприклад, незалежно від критеріїв «зірковості» у різних регіонах);
- 3) визначення оптимальних цільових значень вхідних і вихідних факторів, що дають змогу суб'єктові готельного бізнесу досягти 100% ефективності;
- 4) можливість розрахунку ефективності на основі відкритої фінансової інформації;
- 5) можливість порівняння ефективності роботи суб'єктів готельного бізнесу різних регіонів чи країн, а також країн між собою.

Використання такого методу дає можливість визначити як ефективність надання готельних послуг, так і ефективність використання ресурсів готелю. Хоча й залишається відкритим питання дослідження як внутрішніх, так і зовнішніх локальних чинників, що впливають на ефективність готелів.

Ключові слова: готель, ефективність діяльності готелів, метод DEA.

Список використаних джерел

1. UNWTO. World Tourism Barometer. – 2020. – Vol. 18, is. 1. – 48 p. [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/wtobarometerus.2020.18.1.1> (date of application: 21.04.2020).
2. Efficiency in the hotel industry: an empirical examination of the most influential factors / Katarina Poldrugovac, Metka Tekavcic, Sandra Jankovic //

- Economic Research-Ekonomska Istraživanja. – 2016. – Vol. 29, № 1. – P. 583–597. DOI: 10.1080/1331677X.2016.1177464.
3. Farrell M. The Measurement of Productive Efficiency / Farrell M. Journal of the Royal Statistical Society. – 1957. – Series A (General), № 120 (3). – P. 253–290. DOI: 10.2307/2343100.
 4. Measuring efficiency in the hotel industry: A stochastic frontier approach / Randy I. Anderson, Mary Fish, Yi Xia, Frank Michello // International Journal of Hospitality Management. – 1999. – Vol. 18, is. 1. – P. 45–57. DOI: 10.1016/S0278–4319(98)00046–2.
 5. Exploring the dynamics of the efficiency in the Italian hospitality sector. A regional case study / Juan Gabriel Brida, Nicolás Garrido, Manuela Deidda, Manuela Pulina // Expert Systems with Applications. – 2012. – Vol. 39, is. 10. – P. 9064–9071. DOI: 10.1016/j.eswa.2012.02.045.
 6. Measuring the Cost Efficiency of International Tourist Hotels in Taiwan / Wang F.-C., Hung W.-T. and Shang J.-K. // Tourism Economics. – 2006. – № 12(1). – P. 65–85. DOI: 10.5367/000000006776387150.
 7. Internal and locational factors affecting hotel industry efficiency: Evidence from Italian business corporations / Bernini Cristina and Guizzardi Andrea // Tourism Economics. – 2010. – № 16(4). – P. 883–913. DOI: 10.5367/te.2010.0008.